

Drie dagen van Pasen

Liturgieboekje voor
Witte Donderdag, Goede Vrijdag
en de Paaswake

Protestantse Gemeente Easterein

28, 29 en 30 maart 2024
Voorganger: ds. Nicolette Vlaming

DE DRIE DAGEN VAN PASEN

Inleiding

Pasen is de kern van ons geloven. Elk jaar opnieuw vieren we het feest van uittocht en bevrijding, van leven door de dood heen, van opstanding uit de doodsheid vandaan.

De vieringen in deze week vormen één geheel. We volgen Jezus op zijn weg tijdens zijn laatste dagen in Jeruzalem. Een tocht die van hoogte naar diepte gaat en van dood naar leven. Een driedaagse reis op weg naar de vreugde van Pasen.

Witte Donderdag

Het Paasfeest begint op Witte Donderdag met de viering van het Avondmaal. De kleur is wit, de kleur van het feest. We horen deze avond over de instelling van het Joodse Pesach-maal die de uittocht en bevrijding uit Egypte gedenkt. Op de avond voor zijn gevangennamen vierde Jezus deze maaltijd met zijn vrienden. Jezus betrok het Joodse Pesach-maal op zijn eigen weg en stelde het avondmaal in. Hij legde een verbinding met het ongezuurde, niet gerezen brood en zijn lichaam. Ook verbond hij de traditionele beker met wijn met zijn eigen bloed. In de viering van het Avondmaal gedenken we en verbinden we ons met de bevrijdende weg die Christus is gegaan.

Goede Vrijdag

Goede Vrijdag vormt het donkere midden van een viering van drie dagen waarin de opstanding en de hoop gevierd worden. Het is geen hopeloze viering, het is een wake bij het kruis.

Goede Vrijdag wordt 'goed' genoemd omdat we het tegelijk als een bevrijdend moment ervaren. Zijn lijden en sterven krijgen zin en betekenis in het licht van de opstanding en omdat een diepe nabijheid ervaren kan worden.

Als mensen kunnen we ons eenzaam voelen, juist als we lijden, maar het kan troosten als je beseft dat je hierin nooit helemaal alleen bent.

Jezus maakte namelijk het hele leven mee, niet alleen de vrolijke kanten, maar ook de diepste ellende. Wat er ook gebeurt, je bent nooit alleen: God blijft altijd bij je.

Paaswake op Zaterdag

De samenkomst in de vroege Paasnacht heeft eveneens het karakter van een wake. Vanouds was men gewoon deze nacht wakend door te brengen, wachtend op het licht van de morgen dat het duister van de dood verdrijft.

Als symbool van dat licht en van de opstanding wordt de brandende paaskaars binnengebracht en wordt de vlam aan elkaar doorgegeven. Uit de Bijbel worden teksten gelezen over Gods redding uit de macht van nood en dood.

Met de paaswake sluiten we de drie dagen van Pasen af en vieren we het feest van Pasen.

Donderdag 28 maart 2024 – 19.30 uur

Witte Donderdag – Viering van Schrift en Tafel in het koor

Vrijdag 29 maart 2024 – 19.30 uur

Goede Vrijdag – Lezen van het passieverhaal rond het kruis

Zaterdag 30 maart 2024 – 19.30 uur

Paaswake – Licht dat weer opnieuw doorbreekt

WITTE DONDERDAG – VIERING VAN SCHRIFT EN TAFEL

We nemen plaats rond de gedekte tafel in het koor van de kerk

Pianospel

Openingswoorden

VG. Wie woont in de hoede van de allerhoogste God

Allen **OVERNACHT IN DE SCHADUW VAN DE MACHTIGE**

VG. Bij nacht en ontij heb je niets te vrezen

Allen **HIJ IS EEN SCHILD, EEN MUUR OM JE HEEN**

De kaarsen op tafel worden aangestoken

Psalm 67: 1 en 2

*Mei God ús oansjen yn genede
en ús syn rike seine jaan.*

*Mei foar ús folk yn geunst en frede
syn antlit ljochtsje_oer al ús dwaan.*

*Jou dat elk op ierde / wit hoe't Jo ús liede
en jo wegen ken,
dat de minsken sjogge / wat Jo rûnom dogge
foar jo eigen bern.*

*De folken sille,_o God, Jo priizje,
ja, alle folken fier en hein;
de naasjes sill' Jo ear bewiizje,
jo lof besjonge_oant ierdryks ein.*

*Alles sil Jo earje, / om't Jo wiis regearje,
rjochtsje_oer elkenien.
Hear, Jo wolle_op ierde / alle folken liede,
Jo en oars gjinien.*

Aandacht voor de schikking

Gebed

Lied 558: 1 en 4

*Jezus, om uw lijden groot,
om uw leven en uw dood
die volbrengen 't recht van God,
Kyrie eleison.*

*Om het brood, Heer, dat Gij breekt,
om de beker die Gij reikt,
om de woorden die Gij spreekt,
Kyrie eleison.*

Lezing: Exodus 12: 1-14

De HEER zei tegen Mozes en Aäron, nog in Egypte: 'Voortaan moet deze maand bij jullie de eerste maand van het jaar zijn. Zeg tegen de hele gemeenschap van Israël: "Op de tiende van deze maand moet elke familie een lam of een bokje uitkiezen, elk gezin één. Gezinnen die te klein zijn om een heel dier te eten, nemen er samen met hun naaste burens één, rekening houdend met het aantal personen en met wat ieder nodig heeft. Het mag het jong van een schaap zijn of het jong van een geit, als het maar een mannelijk dier van één jaar oud is zonder enig gebrek. Houd dat apart tot de veertiende van deze maand; die dag moet de voltallige gemeenschap van Israël de dieren in de avondschemer slachten. Het bloed moeten jullie bij elk huis waarin een dier gegeten wordt, aan de beide deurposten en aan de bovendorpel strijken. Rooster het vlees en eet het nog diezelfde nacht, met ongedesemd brood en bittere kruiden. Het dier mag niet halfgaar of gekookt worden gegeten, maar uitsluitend geroosterd, en in zijn geheel: met kop, poten en ingewanden.

Zorg dat er de volgende morgen niets meer van over is. Mocht er toch iets overblijven, dan moet je dat verbranden. Zo moeten jullie het eten: met je gordel om, je sandalen aan en je staf in de hand, in grote haast. Dit is een maaltijd ter ere van de HEER, het pesachmaal. Ik zal die nacht rondgaan door Egypte, en ik zal daar alle eerstgeborenen doden, zowel van de mensen als van het vee, en ik zal alle Egyptische goden van hun voetstuk stoten, want ik ben de HEER. Maar jullie zal ik voorbijgaan: aan het bloed zal ik jullie huizen herkennen, en door dat merkteken zal de dodelijke plaag waarmee ik Egypte straf, jullie niet treffen. Die dag moet

voortaan een gedenkdag zijn, die je moet vieren als een feest ter ere van de HEER. Dit voorschrift blijft voor altijd van kracht, alle komende generaties moeten die dag vieren.

Lied op melodie 'Daar juicht een toon'

*1. Wij trekken nu het diensthuis
uit, Egyptes rijkdom onze buit.
de dood ging onze deur voorbij,
want bloed was daar en bloed
maakt vrij.*

*2. En voor ons ligt nu de woestijn,
waar God de Heer de gids zal zijn.
En God heeft ons een land
beloofd:
de naam des Heren zij geloofd!*

*3. Wij trekken door woestijn en zand,
verlosten uit Egypteland.*

*Geen vijand, die ons tegenstreeft,
waar ons de Heer zijn zegen geeft.*

Lezing: Johannes 13: 1-15

Het was kort voor het pesachfeest. Jezus wist dat zijn tijd gekomen was en dat hij uit de wereld terug zou keren naar de Vader. Hij had de mensen die hem in de wereld toebehoorden lief, en zijn liefde voor hen zou tot het uiterste gaan. Jezus en zijn leerlingen hielden een maaltijd. De duivel had intussen Judas, de zoon van Simon Iskariot, ertoe aangezet Jezus te verraden. Jezus, die wist dat de Vader hem alle macht had gegeven, dat hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan, stond tijdens de maaltijd op. Hij legde zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om en goot water in een waskom. Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen en droogde ze af met de doek die hij omgeslagen had. Toen hij bij Simon Petrus kwam, zei deze: 'U wilt toch niet mijn voeten wassen, Heer?' Jezus antwoordde: 'Wat ik doe, begrijp je nu nog niet, maar later zul je het wel begrijpen.' 'O nee,' zei Petrus, 'mijn voeten zult u niet wassen, nooit!' Maar toen Jezus zei: 'Als ik ze niet mag wassen, kun je niet bij mij horen,' antwoordde hij: 'Heer, dan niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd!' Hierop zei Jezus: 'Wie gebaad heeft hoeft alleen nog zijn voeten te wassen, hij is al helemaal rein. Jullie zijn dus rein – maar niet allemaal.' Hij wist namelijk wie hem zou verraden, daarom zei hij dat ze niet allemaal rein waren.

Toen hij hun voeten gewassen had, deed hij zijn bovenkleed aan en ging

weer naar zijn plaats. 'Begrijpen jullie wat ik gedaan heb?' vroeg hij. 'Jullie zeggen altijd "meester" en "Heer" tegen mij, en terecht, want dat ben ik ook. Als ik, jullie Heer en jullie meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen. Ik heb een voorbeeld gegeven; wat ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen.

Lied 'Die alle eer hebt afgelegd', melodie lied 512

*1. Die alle eer hebt afgelegd,
ontkleed van waardigheid,
ons metterdaad hebt toegezegd
de weg van dienstbaarheid.*

*2. Die zich voor mensen heeft
omgord
aan ons zich heeft gehecht,
de herder die zelf lam ook wordt,
de heer bukt als een knecht.*

*3. Gebroken brood van deze dag,
zo rood als bloed de wijn,
gedenken wij dat hij ons gaf
in Gods Naam vrij te zijn.*

*4. Vrij van de schuld en van de
macht
die ons ter neder dwingt,
vrij om te leven uit zijn kracht
tot alles vrede zingt.*

Overdenking

Meditatief pianospel

Collecte

De tafel wordt in gereedheid gebracht

Tafelgebed

V: Vrede zij met u

G: Vrede ook met u

V: Verheft uw harten

G: Wij zijn met ons hart bij God

V: Brengen wij dank aan onze God

G: Hij is onze dankbaarheid waardig

Wij zegenen U,

Eeuwige onze God

die telkens uw volk hebt bevrijd uit duisternis en angst.

Die in de nacht voor ons uit gaat,

lichtend als vuur

en ons door het water van de dood leidt
naar een land van vrede in overvloed.

Wij zegenen U
om uw Zoon Jezus Christus,
die zijn vrienden in de wereld liefhad tot het einde;
die in de nacht vóór zijn lijden met hen maaltijd hield,
hen brood en wijn gegeven heeft als teken van leven voorgoed.

Zo zullen wij,
bevrijd door zijn dood
en opgewekt door zijn verrijzenis,
delen in zijn heerlijkheid.

Daarom, met allen die u gehoorzaam zijn gebleven,
door goede machten trouw omgeven,
loven en verheerlijken wij uw naam
vol licht en glorie en prijzen wij U en zingen:

Lied 405: 4

*Hillich, hillich, hillich! Heare, God almachtich,
alles op ierde besjongt jo hearlikheid.
Hillich, hillich, hillich! Leafdefol en machtich,
binne Jo, God, yn jo trije_ienichheid.*

Gezegend is onze broeder Jezus,
die met ons de weg gaat
van het lijden in onze wereld,
en die zich laat kennen in het breken van het brood.

In de nacht voor zijn arrestatie
- dat is deze nacht -
nam hij brood,
zegende U en brak het,
gaf het aan zijn leerlingen en zei:
Dit is mijn lichaam, voor jullie gegeven.

Ook nam hij de wijn,
dankte U en schonk hem uit,
gaf de beker aan zijn leerlingen en zei:

Deze beker is de nieuwe verbinding met God,
bezegeld met mijn bloed.

Neem deze en deel hem met elkaar.
Ik zal opnieuw wijn met jullie drinken
in het komend koninkrijk.

Als wij dan eten van dit brood
en drinken uit deze beker,
verkondigen wij zijn dood en leven
totdat Hij komt.

En wij bidden:

Hoor ons, o Christus,
en adem uw Geest op ons en op dit brood en deze wijn;
dat ze voor ons worden tot tekenen,
tintelend van uw leven, genezend, vernieuwend
– o maak ons heel.

En zoals het brood en de wijn
die wij tot ons nemen
deel van ons worden,
laat ons zo deel van U worden,
vol liefde en zorg in deze wereld,
gehoorzaam en vrij U volgend.

En zoals U ons leerde, zo bidden wij samen:
Onze Vader ...

Vredegroet

Brood en wijn delen

Dankgebed gezongen met de woorden van lied 117d

Psalm 117 (Taizé)

Lau - da - te om - nes gen - tes, lau - da - te Do - mi - num,
lau - da - te om - nes gen - tes, lau - da - te Do - mi - num.

Bring hulde, alle volken, bring hulde oan de Hear.
Bring hulde, alle volken, bring hulde oan de Hear.

Verblijdt u alle volken, verblijdt u in de Heer.
Verblijdt u alle volken, en looft God altijd weer.

Lezing: Mattheus 26: 30a en 36-41

Nadat ze de lofzang hadden gezongen, ging Jezus met zijn leerlingen naar een olijfgaard die Getsemane genoemd werd. Hij zei: 'Blijven jullie hier zitten, ik ga daar bidden.' Hij nam Petrus en de twee zonen van Zebedeüs met zich mee. Toen hij zich bedroefd en angstig voelde worden, zei hij tegen hen: 'Ik voel me dodelijk bedroefd; blijf hier met mij waken.' Hij liep nog een stukje verder, knielde toen en bad diep voorovergebogen: 'Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan mij voorbijgaan! Maar laat het niet gebeuren zoals ik het wil, maar zoals u het wilt.' Hij liep terug naar de leerlingen en zag dat ze lagen te slapen. Hij zei tegen Petrus: 'Konden jullie niet eens één uur met mij waken? Blijf wakker en bid dat jullie niet in beproeving komen; de geest is wel gewillig, maar het lichaam is zwak.'

Lied 'Bliuw by my'

Matthéus 26:38

The musical score is for the song 'Bliuw by my' (Stay with me). It is in 4/4 time with a tempo of 72. The key signature has one flat (B-flat). The score consists of a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are in Dutch and English. The Dutch lyrics are: 'Blei-bet hier und wa-chet mit mir. Wa - chet und be - tet, p wa - chet und be - tet.' The English lyrics are: 'Bliuw by my en weit-sje mei my. Weit - sje en f bid, p weit - sje en bid.' The chords are: Dm, Gm6/D, Dm, Gm6/D, Dm, C, F, C, Dm, Gm/D, Asus4, A.

Tijdens dit lied worden brood en wijn de kerk uitgedragen

Lezing: Mattheus 26: 42-43

Voor de tweede maal liep hij van hen weg en bad: 'Vader, als het niet mogelijk is dat deze beker aan mij voorbijgaat zonder dat ik eruit drink, laat het dan gebeuren zoals u het wilt.' Toen hij terugkwam, zag hij dat ze weer sliepen, want ze waren door vermoeidheid overmand.

Lied 'Bliuw by my'

Matthéus 26:38

The musical score is for the song 'Bliuw by my' (Stay with me). It is in 4/4 time with a tempo of 72. The key signature has one flat (B-flat). The score consists of a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are in Dutch and English. The Dutch lyrics are: 'Blei-bet hier und wa-chet mit mir. Wa - chet und be - tet, p wa - chet und be - tet.' The English lyrics are: 'Bliuw by my en weit-sje mei my. Weit - sje en f bid, p weit - sje en bid.' The chords are: Dm, Gm6/D, Dm, Gm6/D, Dm, C, F, C, Dm, Gm/D, Asus4, A.

Tijdens dit lied wordt het antependium en de stola de kerk uitgedragen

Lezing: Mattheus 26: 44-45

Hij liet hen achter, liep opnieuw wat verder en bad voor de derde maal, met dezelfde woorden als daarvoor.

Daarna voegde hij zich weer bij de leerlingen en zei: 'Liggen jullie daar nog steeds te slapen en te rusten?'

En dat terwijl het ogenblik nabij is waarop de Mensenzoon wordt uitgeleverd aan zondaars.

Lied 'Bliuw by my'

Mattéus 26:38

Musical score for the song 'Bliuw by my'. The score is in 4/4 time with a tempo of 72. The key signature has one flat (B-flat). The melody is written on a treble clef staff, and the bass line is on a bass clef staff. The lyrics are in Dutch and are written below the melody. The score includes dynamic markings such as *p* (piano) and *f* (forte). The chords are indicated above the melody: Dm, Gm⁶/D, Dm, Gm⁶/D, Dm, C, F, C, Dm, Gm/D, Asus⁴, and A.

p Blei-bet hier und wa-chet mit mir. Wa - chet und be - tet, *p* wa - chet und be - tet.
p Bliuw by my en weit-sje mei my. Weit - sje en *f* bid, *p* weit - sje en bid.

Tijdens dit lied wordt de schikking de kerk uitgedragen

Slotlied 561

Musical score for Slotlied 561. The score is in 4/4 time with a key signature of one flat (B-flat). The melody is written on a treble clef staff. The lyrics are in Dutch and are written below the melody.

1 O leaf-de yn jo fer-burgen-heid
fan 't swijen fan 'e i-vichheid,
kom oer, fer-lit ús lib-ben net,
it wurdt fer-kwân-sele en fer-ret.

2. It kostber minskebloed rint wei en nimmen komt en taalt dernei; en yn in ûngenedich ljocht wurdt Kristus oan it krúshout brocht.

4. O leafde út 'e ivichheid, Jo binne_as minske ús sa nei, wy bidde, bliuw dochs sûnder mis by ús yn alle tsjusternis,

3. De minsten fan de minskebern lizze_yn ellinde_en leed ferlern, en oant de alderlêste dei lijt Kristus yn har lijen mei.

5.dat wy Jo net ferlitte, Hear, mar by Jo bliuwe_yn alle sear fan minsken dy't yn dizze tiid te'n ûnder gean yn haat en striid.

We verlaten de kerk in stilte

GOEDE VRIJDAG

We komen in stilte de kerk binnen

V: Eeuwige, wees ons genadig

A: Op U hopen wij

V: Wees onze sterkte, iedere dag

A: Ook onze hulp in tijd van nood.

Psalm 22: 1

1 Myn God, myn God, o wêrom ha Jo my

fer-litten? Sjogge Jo net hoe't ik lij?

Hoe kin dit dan dat ik gjin antwurd krij

op al myn klachten?

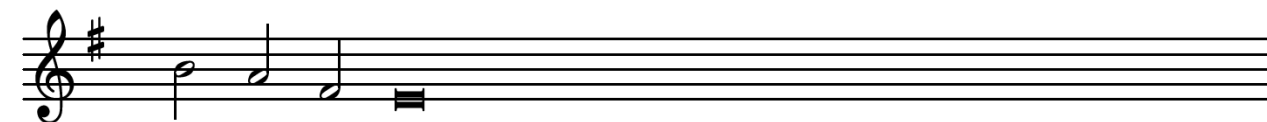
Ik gûl om Jo by dagen en by nachten.

Daget my wier gjin help of heil fan boppen

en bliuwe Jo by myn ynmoedich roppen

sa fier, sa fier?

Lezing: Mattheus 26: 46-47 en Johannes 18: 4-11

Sta op, laten we gaan; kijk, hij die mij uitlevert, is al vlakbij.' Nog voor hij uitgesproken was, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een grote, met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters en de oudsten van het volk was gestuurd. Jezus wist precies wat er met hem zou gebeuren. Hij liep naar hen toe en vroeg: 'Wie zoeken jullie?' Ze antwoordden: 'Jezus uit Nazaret.' 'Ik ben het,' zei Jezus, terwijl Judas, zijn verrader, erbij stond. Toen hij zei: 'Ik ben het,' deinsden ze achteruit en vielen op de grond. Weer vroeg Jezus: 'Wie zoeken jullie?' en weer zeiden ze: 'Jezus uit Nazaret.' 'Ik heb jullie al gezegd: "Ik ben het,"' zei Jezus. 'Als jullie mij zoeken, laat deze mensen dan gaan.' Zo gingen de woorden in vervulling die hij gesproken had: 'Geen van hen die u mij gegeven hebt, heb ik verloren laten gaan.' Daarop trok Simon Petrus het zwaard dat hij bij zich had, haalde uit naar de slaaf van de hogepriester en sloeg hem zijn rechteroor af; Malchus heette die slaaf. Maar Jezus zei tegen Petrus: 'Steek je zwaard in de schede. Zou ik de beker die de Vader mij gegeven heeft niet drinken?'

Lied 587: 1

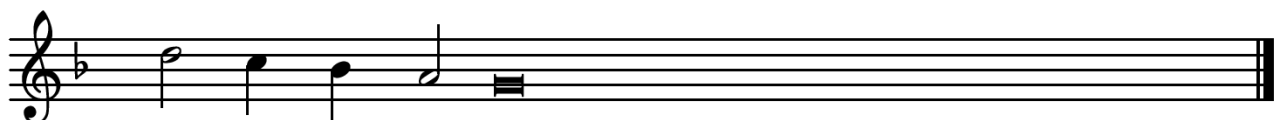
1 Ljocht foar de wrâld, wêr-om litt' Jo jo fan-ge

yn diz-ze nacht fan tsjus-te-re be-lan-gen?

Ik syk-je Jo, Hear, wol myn dô-vens kea-re,

hiel-je myn ea-ren.

Lezing: Johannes 18: 12-27

De soldaten met hun tribuun en de Joodse gerechtsdienaars grepen Jezus en boeiden hem. Ze brachten hem eerst naar Annas, de schoonvader van Kajafas. Kajafas was dat jaar hogepriester en hij was het die de Joden had voorgehouden: 'Het is goed dat één man sterft voor het hele volk.' Simon Petrus liep met een andere leerling achter Jezus aan. Deze andere leerling kende de hogepriester en ging met Jezus het paleis van de hogepriester in, maar Petrus bleef buiten bij de poort staan. Daarop kwam de andere leerling, de kennis van de hogepriester, weer naar buiten; hij sprak met de portierster en nam Petrus mee naar binnen. Het meisje sprak Petrus aan: 'Ben jij soms ook een leerling van die man?' 'Nee, ik niet,' zei hij. De slaven en de gerechtsdienaars stonden zich te warmen bij een vuur dat ze hadden aangelegd omdat het koud was; ook Petrus ging zich erbij staan warmen. De hogepriester ondervroeg Jezus over zijn leerlingen en over zijn leer. Jezus zei: 'Ik heb in het openbaar tot de wereld gesproken. Ik heb steeds onderricht gegeven op plaatsen waar de Joden bij elkaar komen, in synagogen en in de tempel, en nooit heb ik iets in het geheim gezegd. Waarom ondervraagt u mij? Vraag het toch aan de mensen die mij gehoord hebben, zij weten wat ik gezegd heb.' Toen Jezus dat zei gaf een van de dienaren die erbij stonden, hem een klap in het gezicht: 'Is dat een manier om de hogepriester te antwoorden?' Jezus zei: 'Als ik iets verkeerd gezegd heb, zeg dan wat er verkeerd was, maar als het juist is wat ik heb gezegd, waarom slaat u me dan?' Daarna stuurde Annas hem geboeid naar Kajafas, de hogepriester.

Simon Petrus stond zich intussen nog steeds te warmen. 'Ben jij soms ook een leerling van hem?' vroegen ze. 'Nee,' ontkende Petrus, 'ik niet.' Maar een van de slaven van de hogepriester, een familielid van de man van wie Petrus het oor had afgeslagen, zei: 'Maar ik heb toch gezien dat je bij hem was in de olijfgaard?' Weer ontkende Petrus, en meteen kraaide er een haan.

Lied 587: 2

len man moet stjerre om in folk te rêden.

Ik fyn it libben troch jo willich stjerren.

'k Waarmje my oan jo leafde dy't net leagenet.

Untslút myn eagen.

Lezing: Johannes 18: 28-40

Jezus werd van Kajafas naar het pretorium gebracht. Het was nog vroeg in de morgen. Zelf gingen ze niet naar binnen, om zich niet te verontreinigen voor het pesachmaal. Daarom kwam Pilatus naar buiten en vroeg: 'Waarvan beschuldigt u deze man?' Ze antwoordden: 'Als hij geen misdadiger was, zouden we hem niet aan u uitgeleverd hebben.' Pilatus zei: 'Neem hem dan mee, en veroordeel hem volgens uw eigen wet.' Maar de Joden wierpen tegen: 'Wij hebben het recht niet om iemand ter dood te brengen.' Zo ging de uitspraak van Jezus in vervulling waarin hij aanduidde welke dood hij sterven zou.

Nu ging Pilatus het pretorium weer in. Hij liet Jezus bij zich komen en vroeg hem: 'Bent u de koning van de Joden?' Jezus antwoordde: 'Vraagt u dit uit uzelf of hebben anderen dit over mij gezegd?' 'Ik ben toch geen Jood,' antwoordde Pilatus. 'Uw volk en uw hogepriesters hebben u aan mij uitgeleverd – wat hebt u gedaan?' Jezus antwoordde: 'Mijn koningschap hoort niet bij deze wereld. Als mijn koningschap bij deze wereld hoorde, zouden mijn dienaren wel gevochten hebben om te voorkomen dat ik aan de Joden werd uitgeleverd. Maar mijn koninkrijk is niet van hier.' Pilatus zei: 'U bent dus koning?' 'U zegt dat ik koning ben,' zei Jezus. 'Ik ben geboren en naar de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen, en ieder die de waarheid is toegedaan, luistert naar wat ik zeg.' Hierop zei Pilatus: 'Maar wat is waarheid?'

Na deze woorden ging hij weer naar de Joden buiten. 'Ik heb geen schuld in hem gevonden,' zei hij. 'Maar het is bij u gebruikelijk dat ik met Pesach iemand vrijlaat – wilt u dat ik de koning van de Joden vrijlaat?' Toen begon iedereen te schreeuwen: 'Hem niet, maar Barabbas!' Barabbas was een misdadiger.

Lied 587: 3

*Himelske kening, troch God sels ferkeazen,
yn dit gerjocht binn' Jo in rjochteleaze.
Jo, skuldeleaze, wolle sûnder fragen
myn skulden drage.*

Lezing: Johannes 19: 1-16a

Toen liet Pilatus Jezus geselen. De soldaten vlochten een kroon van doorntakken, zetten die op zijn hoofd en deden hem een purperen mantel aan. Ze liepen naar hem toe en zeiden: 'Leve de koning van de Joden!', en ze sloegen hem in het gezicht. Pilatus liep weer naar buiten en zei: 'Ik zal hem hier buiten aan u tonen om u duidelijk te maken dat ik geen enkel bewijs van zijn schuld heb gevonden.' Daarop kwam Jezus naar buiten, met de doornenkroon op en de purperen mantel aan. 'Hier is hij, de mens,' zei Pilatus. Maar toen de hogepriesters en de gerechtsdienaars hem zagen begonnen ze te schreeuwen: 'Kruisig hem, kruisig hem!' Toen zei Pilatus: 'Neem hem dan maar mee en kruisig hem zelf, want ik zie niet waaraan hij schuldig is.' De Joden zeiden: 'Wij hebben een wet die zegt dat hij moet sterven, omdat hij zich de Zoon van God heeft genoemd.' Toen Pilatus dat hoorde werd hij erg bang. Hij ging het pretorium weer in en vroeg aan Jezus: 'Waar komt u vandaan?' Maar Jezus gaf geen antwoord. 'Waarom zegt u niets tegen mij?' vroeg Pilatus. 'Weet u dan niet dat ik de macht heb om u vrij te laten of u te kruisigen?' Jezus antwoordde: 'De enige macht die u over mij hebt, is u van boven gegeven. Daarom draagt degene die mij aan u uitgeleverd heeft de meeste schuld.' Vanaf dat moment wilde Pilatus hem vrijlaten. Maar de Joden riepen: 'Als u die man vrijlaat bent u geen vriend van de keizer, want iedereen die zichzelf tot koning uitroept pleegt verzet tegen de keizer.' Pilatus hoorde dat, liet Jezus naar buiten brengen en nam plaats op de rechterstoel op het zogeheten Mozaïekterras, in het Hebreeuws Gabbata. Het was rond het middaguur op de voorbereidingsdag van Pesach. Pilatus zei tegen de Joden: 'Hier is hij, uw koning.' Meteen schreeuwden ze: 'Weg met hem, weg met hem, aan het kruis met hem!' Pilatus vroeg: 'Moet ik uw koning kruisigen?' Maar de hogepriesters antwoordden: 'Wij hebben geen andere koning dan de keizer!' Toen droeg Pilatus hem aan hen over om hem te laten kruisigen.

Lied 587: 4

*Hjir is God sels, ûntdien fan glâns en eare,
de mins dy't út de himel ta ús kearde.
Ik bin de gisel, ja, ik lit Him bliede,
'k sil Him ferriede.*

Lezing: Johannes 19: 16b-24

Zij voerden Jezus weg; hij droeg zelf het kruis naar de zogeheten Schedelplaats, in het Hebreeuws Golgota. Daar kruisigden ze hem, met twee anderen, aan weerskanten één, en Jezus in het midden. Pilatus had een inscriptie laten maken die op het kruis bevestigd werd. Er stond op 'Jezus uit Nazaret, koning van de Joden'. Het stond er in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks, en omdat de plek waar Jezus gekruisigd werd dicht bij de stad lag, werd deze inscriptie door veel Joden gelezen. De hogepriesters van de Joden zeiden tegen Pilatus: 'U moet niet "koning van de Joden" schrijven, maar "Deze man heeft beweerd: Ik ben de koning van de Joden".' 'Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven,' was het antwoord van Pilatus.

Nadat ze Jezus gekruisigd hadden, verdeelden de soldaten zijn kleren in vieren, voor iedere soldaat een deel. Maar zijn onderkleed was in één stuk geweven, van boven tot beneden. Ze zeiden tegen elkaar: 'Laten we het niet scheuren, maar laten we loten wie het hebben mag.' Zo ging in vervulling wat de Schrift zegt: 'Ze verdeelden mijn kleren onder elkaar en wierpen het lot om mijn gewaad.' Dat is wat de soldaten deden.

Lied 587: 5

*Jezus oan 't krús – mei djip ûntsach en dearnis
sjoch ik jo leafde_en soarch foar mem en learling.
Leafde is toarst nei frede, no en letter,
wyn makke_út wetter.*

Lezing: Johannes 19: 25-30

Bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder met haar zuster, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria uit Magdala. Toen Jezus zijn moeder zag staan, en bij haar de leerling van wie hij veel hield, zei hij tegen zijn moeder: 'Dat is uw zoon,' en daarna tegen de leerling: 'Dat is je moeder.' Vanaf dat moment nam die leerling haar bij zich in huis.

Toen wist Jezus dat alles was volbracht, en om de Schrift geheel in vervulling te laten gaan zei hij: 'Ik heb dorst.' Er stond daar een vat zure wijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond. Nadat Jezus ervan gedronken had zei hij: 'Het is volbracht.' Hij boog zijn hoofd en gaf de geest.

Paaskaars wordt gedoofd, licht gedimd

Stilte

Lezing: Johannes 19: 31-37

Het was voorbereidingsdag, en de Joden wilden voorkomen dat de lichamen op sabbat, en nog wel een bijzondere sabbat, aan het kruis zouden blijven hangen. Daarom vroegen ze Pilatus of de benen van de gekruisigden gebroken mochten worden en of ze de lichamen mochten meenemen. Toen braken de soldaten de benen van de eerste die tegelijk met Jezus gekruisigd was, en ook die van de ander. Vervolgens kwamen ze bij Jezus, maar ze zagen dat hij al gestorven was. Daarom braken ze zijn benen niet. Maar een van de soldaten stak een lans in zijn zij en meteen vloeide er bloed en water uit. Hiervan getuigt iemand die het zelf heeft gezien, en zijn getuigenis is betrouwbaar. Hij weet dat hij de waarheid spreekt en wil dat ook u gelooft. Zo ging de Schrift in vervulling: 'Geen van zijn beenderen zal verbrijzeld worden.' Een andere schrifttekst zegt: 'Zij zullen hun blik richten op hem die ze hebben doorstoken.'

Lied 587: 6

*Sjong mei de psalm: gjin wurd dêrfan is brutsen –
de wierheid hat, yn 't leauwe, ta ús sprutsen.
Dêrom wol ik, Hear Jezus, mei de tsjûge
my foar Jo bûge.*

Lezing: Johannes 19: 38-42

Na deze gebeurtenissen vroeg Josef uit Arimatea – die uit vrees voor de Joden in het geheim een leerling van Jezus was – aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht meenemen. Pilatus gaf toestemming en Josef nam het lichaam mee. Nikodemus, die destijds 's nachts naar Jezus toe gegaan was, kwam ook; hij had een mengsel van mirre en aloë bij zich, wel honderd litera. Ze wikkelden Jezus' lichaam met de balsem in linnen, zoals gebruikelijk is bij een Joodse begrafenis. Dicht bij de plaats waar Jezus gekruisigd was lag een olijfgaard, en daar was een nieuw graf, waarin nog nooit iemand begraven was. Omdat het voor de Joden voorbereidingsdag was en dat graf dichtbij was, legden ze Jezus daarin.

Lied 587: 7

*Mei wat my leaf is wol ik Him betinke,
earbied en tank wol ik as mirre skinke.
Eare_oan de Hear, Hy hat de dea befochten,
de wrâld ferljochte.*

Stilte

Daar zitten we dan...

Hij heeft het zelf gewild... zegt men!

Hij koos ervoor om goed te zijn, en kijk...

Godverlaten – eenzaam – dood – graf

En mét hem en ná hem zijn miljoenen andere levens opgehouden te bestaan.

Zo velen ongenoemd, gedood, gestorven, afgeslacht, verwond, vernietigd, leeggebloed en neer geknuppeld.

Zo velen net als Hij gemarteld, afgemaakt.

Godverlaten – eenzaam – dood – graf

En waar waren – zijn wij?

En ja... daar zitten we dan, wat kan er nu nog?

Kan er liefde groeien in deze zo pikdonkere nacht?

Onvoorwaardelijke liefde?

Laat ons bidden met de woorden die Jezus ons leerde:

Luisteren naar het slot van de Mattheus Passion

‘Wir setzen uns mit Tränen nieder’

In stilte verlaten wij de kerk

PAASWAKE

We komen binnen in een stille en donkere kerk.

OPENINGSWOORDEN

Daar zitten we weer
Waar wachten we op?
Waarom laten we het er
eenvoudig niet bij?
Zo is het leven
en eindigt met de dood
zoals wij allemaal.

Waarom zou het bij hem anders
zijn?
waarom Zijn Naam met een
hoofdletter
op een graf zonder bezoek?
Hij is dood
Blijf rustig zitten als je wilt
Huil desnoods

Weet desnoods niet
hoe je morgen verder moet.
Maar overmorgen
of misschien de dag daarna
wen je eraan en
leef je verder
hoe dan ook.

Je zult wel moeten
want je eigen dood
is nog zover weg.

Waarom zitten er hier nog?
Hij is dood
en wat kunnen wij anders
dan herinneren?

IN HET DONKER

Luisteren naar 'Hoever is de nacht?' van Huub Oosterhuis

*Hoever is de nacht,
hoe ver hoe ver.*

Wachter, hoe ver is de nacht, de nacht?

*De morgen komt, zegt de wachter.
Maar nog is het nacht.*

<https://www.youtube.com/watch?v=5KHkTOB0Gq8&t=66s>

INTOCHT VAN HET LICHT

We gaan staan. Terwijl de paaskaars door de diaken naar binnen wordt gedragen, zingen we:

Lied 598 – 'Kom, as it tsjuster us'

Steeds herhalend tot de kaars op de standaard staat

Kom, as it tsjus - ter is mei fjoer dat ús
nacht fer-ljoch - tet en dat bliuwt, fjoer dat al - tyd
bliuwt. Kom, as it tsjus - ter is mei fjoer dat ús
nacht fer-ljoch - tet en dat bliuwt, fjoer dat al - tyd bliuwt.

LOF VAN HET LICHT

Dit is de nacht
waarin Hij, de Gezegende,
de banden van de dood heeft losgemaakt
en de poorten van het dodenrijk
opgestoten.

Daarom waken wij
in deze nacht
om ons in Hem te verheugen
en dit stralend licht te volgen.

Daarom zal de hemel juichen,
de aarde weerklinken,
bestraald door dit Licht,

Allen:

DOOR DIT LICHT VOOR ONS UIT!

Zingen zal dit huis
vurig van hart en ziel
en juichen uw gemeente

Allen:

OM DIT LICHT VOOR ONS UIT!

Onder het zingen van het volgende lied wordt het antependium binnengebracht, de stola wordt op de gebedsmantel gelegd. Avondmaalsstel wordt op tafel gezet.

Lied 600 – Licht, ontloken aan het donker

1 Licht, ont - lo-ken aan het don-ker,

licht, ge - bro-ken uit de steen,

licht, waar-ach-tig le-vens-te-ken,

werp uw waar-heid om ons heen!

*Licht, geschapen, uitgesproken,
licht, dat straalt van Gods gelaat,
licht uit licht, uit God geboren,
groet ons als de dageraad!*

*Licht, aan liefde aangestoken,
licht, dat door het donker brandt,
licht, jij lieve lentebode,
zet de nacht in vuur en vlam!*

*Licht, verschenen uit den hoge,
licht, gedompeld in de dood.
licht, onstuitbaar, niet te doven,
zegen ons met morgenrood!*

*Licht, straal hier in onze ogen,
licht, breek uit in duizendvoud,
licht, kom ons met stralen tooien,
ga ons voor van hand tot hand!*

BEVRIJDENDE WOORDEN

Lezing: Genesis 1: 1-5

In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water. God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht. God zag dat het licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis; het licht noemde hij dag, de duisternis noemde hij nacht. Het werd avond en het werd morgen. De eerste dag.

Vraag:

Kun je je een volledig donkere wereld voorstellen?

Hoe zou het zijn als het nu zomaar licht wordt omdat God dat wil?

Lied op melodie psalm 134

*God die het al tot aanzijn riep,
eer Gij de zon en sterren schiep,
was er geen licht, noch dag noch uur,
leegte van eindeloze duur*

Lezing: Exodus 14: 24 – 31

Maar in de morgenwake keek de HEER vanuit de vuurzuil en de wolkkolom neer op het Egyptische leger en zaaide paniek onder hen. Hij liet de wielen van de wagens vastlopen, zodat de Egyptenaren de grootste moeite hadden om vooruit te komen. 'Laten we vluchten!' riepen ze. 'De HEER steunt de Israëlieten, hij strijdt tegen ons!'

De HEER zei tegen Mozes: 'Strek je arm uit boven de zee; dan stroomt het water terug, over de Egyptenaren en over al hun wagens en ruiters.'

Mozes gehoorzaamde, en toen de dageraad aanbrak, stroomde de zee terug naar haar gewone plaats. De Egyptenaren vluchtten het water tegemoet, de HEER dreef hen regelrecht de golven in.

Het terugstromende water overspoelde het hele leger van de farao, al zijn wagens en ruiters, die achter de Israëlieten aan de zee in gereden waren; niet een van hen bleef in leven.

Maar de Israëlieten waren dwars door de zee gegaan, over droog land, terwijl rechts en links van hen het water als een muur omhoogrees.

Zo redde de HEER de Israëlieten die dag uit de handen van de

Egyptenaren. Toen ze de Egyptenaren dood langs de zee zagen liggen en het tot hen doordrong hoe krachtig de HEER tegen Egypte was opgetreden, kregen ze ontzag voor de HEER en stelden ze hun vertrouwen in hem en in zijn dienaar Mozes.

Vraag:

Klem gezet zijn tussen achtervolgers en een schijnbaar onoverbrugbare hindernis. Ken je dat? Op wie of wat vertrouw jij?

Lied: 350: 4

4 Us nam-me is op-skreaun yn syn hân,

Hy bringt ús nei 't be-loof-de lân;

wy sjon-ge en gean as bli-de bern,

de Heit is 't dy't ús heart en ken.

Lezing: Ezechiël 37: 1, 3, 11-13

Ik werd opnieuw door de hand van de HEER gegrepen. Zijn geest voerde mij mee en hij zette mij neer in een dal vol beenderen. De HEER vroeg mij: 'Mensenkind, kunnen deze beenderen weer tot leven komen?' Ik antwoordde: 'HEER, mijn God, dat weet u alleen.'

En hij zei tegen mij: 'Mensenkind, deze beenderen zijn het volk van Israël. Het zegt: "Onze botten zijn verdord, onze hoop is vervlogen, onze levensdraad is afgesneden."

Profeteer daarom en zeg tegen hen: "Dit zegt God, de HEER: Mijn volk, ik zal jullie graven openen, ik laat jullie uit je graven komen en ik zal jullie naar het land van Israël terugbrengen. Jullie zijn mijn volk, en jullie zullen beseffen dat ik de HEER ben als ik je graven open en jullie uit je graven

laat komen. Ik zal jullie mijn adem geven zodat jullie weer tot leven komen, ik zal jullie terugbrengen naar je land, en jullie zullen beseffen dat ik de HEER ben. Wat ik gezegd heb, zal ik doen – zo spreekt de HEER.”

Vraag:

Ken je dat gevoel dat alles uitzichtloos lijkt? Wie of wat helpt jou verder?

Lied 610: 1, 3 en 5

1 Sa toar en dea,
fer - slein troch kwea,
fer - lam-me en fer - ja - ge,
sûn-der hoop en sûn-der treast
sli - te wy ús da - gen.

*3 Binn' Jo it, Hear,
dy't wit wannear't
wy ea wer 't libben smeitsje?
Mei jo azem kinn' Jo dochs
ús wer libben meitsje?*

*5 Hear, set foargoed
ús yn jo gloed
en lit jo ljocht ús moetsje.
Fol fan libben sille wy
't dageread begroetsje.*

DOOPGEDACHTENIS

We vormen een kring rond de tafel

Lezing: Romeinen 6: 3-5

Weet u niet dat wij die gedoopt zijn in Christus Jezus, zijn gedoopt in zijn dood? We zijn door de doop in zijn dood met hem begraven om, zoals Christus door de macht van de Vader uit de dood is opgewekt, een nieuw leven te leiden. Als wij delen in zijn dood, zullen wij ook delen in zijn opstanding.

Vraag: Wat betekent wel of niet gedoopt zijn voor jou?

Lied op melodie lied 523

*Christus ging als eerste
waar het water stond,
waar de diepte heerste
schiep Hij vaste grond.
Al wat wij misdeden
is met Hem vergaan,
wie gelooft is heden
met Hem opgestaan.*

*Christus trok als eerste
door de doodsjordaan,
wat als scheiding heerste
kan niet meer bestaan.
Al wat wij misdeden
is met Hem vergaan,
wie gelooft is heden
met Hem opgestaan.*

Doopgedachtenis

Roepen van de namen

OPSTANDINGSEVANGELIE

Zingen: 'Jezus u bent het licht in ons leven'

The image shows a musical score for a hymn. It consists of two systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment line. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C). The tempo is marked as quarter note = 72. The first system of music has the following lyrics: "Jé-sus le Christ, lu-mière in - té - rieu-re, ne lais-se pas mes té - nè-bres me par - ler. Je-zus, Jo binn' it ljocht yn myn lib-ben, lit nea net ta dat it tsjus-ter ta my sprekt." The second system of music has the following lyrics: "Jé-sus le Christ, lu-mière in - té - rieu-re, don-ne - moi d'ac-cueil-lir ton a - mour. Je-zus, Jo binn' it ljocht yn myn lib-ben, skyn yn my troch jo leaf-de, o Hear." The copyright notice at the bottom right reads: "© Ateliers et Presses de Taizé, 71250 Taizé, France".

Onder het zingen van dit lied worden de wake lichtjes ontstoken aan de paaskaars. Daarna horen we, staande en met brandende kaarsen het evangelie

Lezing: Marcus 16: 1-8

Toen de sabbat voorbij was, kochten Maria uit Magdala en Maria de moeder van Jakobus, en Salome geurige olie om hem te balsemen. Op de eerste dag van de week gingen ze heel vroeg in de ochtend, vlak na zonsopgang, naar het graf. Ze zeiden tegen elkaar: 'Wie zal voor ons de steen voor de ingang van het graf weggrollen?' Maar toen ze opkeken, zagen ze dat de steen al was weggerold; het was een heel grote steen. Toen ze het graf binnengingen, zagen ze rechts een in het wit geklede jongeman zitten. Ze schrokken vreselijk. Maar hij zei tegen hen: 'Wees niet bang. U zoekt Jezus, de man uit Nazaret die gekruisigd is. Hij is opgewekt uit de dood, hij is niet hier; kijk, dat is de plaats waar hij was neergelegd. Ga terug en zeg tegen zijn leerlingen en tegen Petrus: "Hij gaat jullie voor naar Galilea, daar zullen jullie hem zien, zoals hij jullie heeft gezegd."'

Ze gingen naar buiten en vluchtten bij het graf vandaan, want ze waren

bevangen door angst en schrik. Ze waren zo erg geschrokken dat ze tegen niemand iets zeiden.

Vraag: Zou jij stil blijven? Of het goede nieuws met iedereen delen?

Lied 637 – 'O vlam van Pasen, steek ons aan'

1 O vlam van Pa-sen, steek ons aan,
de Heer is waar-lijk op-ge-staan!
De Zoon, voor wie het duis-ter zwicht,
de Zoon is als de zon, zo licht!

De Vader laat niet in het graf
zijn kind dat zoveel vreugde gaf,
Hij tilt het uit de kille grond –
het loopt als vuur de wereld rond.

De oude nacht voorgoed gedood,
de toekomst kleurt de morgen
rood;

ziehier hoe God vergevend is
en hoe zijn liefde levend is.

Ziehier het licht van lange duur,
ziehier de Zoon, de zon, het vuur;
o vlam van Pasen, steek ons aan –
de Heer is waarlijk opgestaan!

ZENDING EN ZEGEN

V: Ga heen in de vrede van de Almachtige
Halleluja!

A: **GOD ZIJ LOF EN DANK
HALLELUJA!**

Dit boekje in de kerk laten liggen
tot aan de Paaswake op zaterdag.

Bedankt!